Mohács, 1943. november 28. Vasárnap. XXXII. évfolyam 48. szám.

MOHÁCSI HIRLAP

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési ára: Negyedévre 2 pengő | Száma: 20 fillér. | Szerkesztőségi 107, kiadóhivatali telefon sz. 67.

A mérleg két nyelve.

Katonai szakírók mindkét oldalon elismerték, hogy az 1943-ik esztendő a nacionalista hatalmak számára kritikus esztendő lesz s ha Európa idegei kibírják a nagy erőpróbát túljutnak a mély ponton. Érdekes képet ad erről az angolok köztiszteletben álló katonai szakírója Liddel Hart, amikor ma ezt írja: „A keleti arcvonalon a német vezérkar a területfeladások ellenére is szabad ura maradt elhatározásainak. Olaszországban a háború befejezése szempontjából is számító döntések nem várhatók.

A fegyverkezési versenyben Németország rövidesen utoléri az angolszászokat. Teljesen bizonytalan, hogy a minőségi versenyben, így tehát a titkos fegyverek gyártásában és mennyiségbeli előállításában ki lesz a győztes. Oroszország testén még mindig az előjáték folyik s hiba volna azt állítani, hogy a vezérkarok már kijátszották összes kártyáikat. Ha Sztalinék cselnek szánták a német seregeknek a Volgához való csalogatását, nincs kizárva, hogy a német vezérkar is tudja miért nem áll ellen a Dnyeper-vonalánál, miért égetett, rombolt össze mindent a visszavonuló seregek hátában. Mindezzel az oroszok is tisztában vannak s ha a katonai szempontok szinvonalára szállítjuk le propagandájuk értékét, kitünik, hogy ők sem tartják a németeket megvert ellenségnek."

Ez a háború a meglepetések háborúja s minden józan feltevést, reális számitást feldönthetnek a vezérkarok meglepetései, mégis a fent idézett sorok a propagandától mentes reálitással mutatnak rá a mérleg két oldalára s eszünkbe juttatják Duff Cooper emlékezéseit, aki így jellemezte 1918-at:

„1918. márciusában a mélypont alá jutottunk. Ha a német hadvezetőség összpontosított erőkkel támadott volna s döntő üzközetre kényszerített volna bennünket, elveszitettük volna a háborút.

Ez a provokáció, ez a hadművelet azonban elmaradt s amikor túljutottunk a mélyponton már senki sem birkózhatott meg erőinkkel." — Ha tehát elfogadjuk a tételt, hogy az 1943-as év a nacionalista hatalmak mélypontja volt, de a fenti ellenséges idézetek szerint is, azon túl vannak észszerűen következik, hogy a 18-as események megismétlődése a szövetséges demokrata hatalmak javára aligha lehetséges.

A Pécsi és baranyai társadalmi egyesületek munkaközössége.

Ma a közösség érdekei az elsők és egyedül a nemzet gyarapodhatik és senki más.

November hó 21 én, vasárnap Pécsett a vármegyeháza zsufolásig megtelt közgyülési termében Pécs város és Baranyavármegye társadalmi egyesületei *Antal István* nemzetvédelmi miniszter jelenlétében munkaközösségébe tömörültek. A nagyhorderejü gyülésen Mohácsról *Tihanyi János, Pallos Márk* és *Pétery Károly* vezetése mellett 12 tagú küldöttség vett részt.

Nikolits Mihály főispán megnyitójában helyesen mutatott rá a mai nehéz időkre — mondván — „Ha sorsunkat a mai nehéz idők tükrében vizsgáljuk valamennyien érezzük a bizonytalan jövő méhében rejlő veszélyeket és mindnyájan érezzük, hogy ma jobban, mint bármikor egymásra vagyunk utalva. Lehetetlen, hogy a magyarság ebben a döntő pillanatban ne volna hű önmagához és ne találná meg az egymáshoz vezető utat.

Antal István nemzetvédelmi miniszter másfélórás hatalmas beszédében jelölte meg a nemzet egyetemére, a társadalomra háruló kötelességeket. A társadalmi erők összefogására mulhatatlanul szüksége van — mondotta — mert a történelem rostája szakadatlan mozgással dolgozik s kérlelhetetlenül kihullatja azokat a népeket, amelyek a nagy idők követelményeivel szemben gyöngeséget, tétovázást, kishitüséget és meghunyászkodást mutatnak. E pillanatban két nagy kötelesség kell, hogy igénybe vegye a nemzet erejét: a lehetőség végső határáig fokozni a nemzet katonai képességét és mindeneszközzel kiépíteni, meghatványozni a belső front ellenálló erejét.

A belső front külső és belső ismert ellenségei ellen könnyű a védekezés, de súlyos veszedelme a belső front szilárdságának a talán egyébként jóhiszemű egyes emberek hiszékenysége, tájékozatlansága és befolyásolhatósága. Ezeket meggyőzni, helyes utra terelni a magyar kérdések reális szemléletére reánevelni a mai nemzetvédelmi munka egyik legfontosabb feladata.

Soha nagyobb szükség nem volt hideg fejre, higgadt megitélésre, a felületes érzések elcsititására mint napjainkban, amikor egy rossz lépés, megfontolatlan cselekvés a legnagyobb veszedelembe sodorhatja a nemzet érdekeit. Az a nemzet, amely a fegyvert könnyelmüen kiengedi kezéből teljes mértékben viselni kénytelen az ellenség fegyverének súlyát.

Majd élesen fordult szembe a miniszter a közellátást zavaró önzőkre, akik saját önös céljaikat tekintik s olyan fölös, igények kielégitését forszirozzák a ruházkodás terén is, amelyek békés időkben is fényüzés számba mentek. Ma — mondotta — csak egyetlen divat lehetséges a szerénység, szürkeség és az igénytelenség divatja s mindazokkal szemben, akik nem vonják le a mai komoly helyzet követelményeit és e gondterhes időket tartják alkalmas jogtalan vagyonok szerzésére, az egész magyar társadalom egységes fellépésére van szükség.

A miniszter nagyfontosságú beszédét mindvégig feszült figyelemmel hallgatta a közönség. Majd megtörtént a munkaközösség tisztikarának megválasztása. A nagyválasztmány tagjai közé Mohácsról *Tihanyi Jánost, Pétery Károlyt* és *Pallos Márkot* választották meg.

Városi közgyűlés.

Megszavazta a képviselőtestület a városi alkalmazottak karácsonyi segélyét. — Jelentős határozat a marhaigénybevételi eljárással kapcsolatban.

Mohács megyei város képviselőtestülete a november hó 19 napján megtartott és igen nagy érdeklődés mellett lezajlott közgyűlésen a komoly időkhöz mért nagyvonalusag és szociális érzék megnyilvánulása mellett hozta meg fontos határozatait.

Napirend előtt *vitéz Szőnyi Alajos* polgármester kegyeletes szavakkal emlékezett meg *Dlusztus János* gimnáziumi tanár korai haláláról, aki betegsége dacára is rajongással dolgozott az ifjúságért. Temetésén a város képviseltette magát s sírjára koszorút helyezett. Bejelentette továbbá, hogy a közellátási hivatal ideiglenes alkalmazottja *Marosi Ferenc* is elhúnyt, akinek temetésén a város szintén képviseltette magát.

Jóváhagyó leiratok tudomásulvétele után a képviselőtestület újból rendezte a városi alkalmazottak pótilletményeit, valamint a polgármester és városi főjegyző képviseleti átalányát. A villamosműnél rendszeresített egyik díjnoki állást kezelői állássá szervezte át. A pótköltségvetés terhére elhatározta a vágóhíd további bővitését, középületek fenntartására újabb hitelt szavazott meg, míg a felekezeti elemi iskolák fenntartásához adott városi hozzájárulást osztályonként 180 pengőre emelte. A hadbavonultak és hozzátartozóik segélyezésére egyhangulag 10 000 pengőt szavazott meg a képviselőtestület. A járdaprogramm további biztosítása végett járdalapok elkészítését határozta el a közgyűlés s a fogadalmi templom mögötti piactér rendezését, egyben az aszfaltgyalogjárók egységárait a fennálló rendelkezések szerint alapította meg.

Schmidt Károly felszólalásában kérte a Temető utca gyalogjárójának sürgős rendezését, *Banfay József* a piactér aszfaltburkolását javasolta. Újabb vízkutatásra, minthogy Mohács város jó ivóvízzel való ellátása még mindig nem kielégitő, újabb 1000 pengőt szavazott meg a képviselőtestület. Elfogadta a képviselőtestület a tüzoltólaktanya bővitésével kapcsolatban Szász Sándor és Társai, valamint a város részéről a kisajátitási tárgyaláson létrejött egyezséget, amelyhez *dr Beck Alajos* és *Ihrig Dénes* szólaltak fel. Az OTI- és MABI-tól igény-

bevett 18 562 pengő kölcsön visszafizetését határozta el a képviselőtestület, majd megszavazta a Sporttelep további fejlesztésére vonatkozó javaslatot, mely költségek $^3/_4$ része államsegélyből térül meg. A Magyar Vöröskereszt javára 1000 pengőt, a Katolikus Diákotthonok céljaira 5000 pengőt, az evangélikus templom építési költségeire 3000 pengőt, a Bajtársi Szolgálat ellátásáért *Zoltán József* ny. telekkönyvvezetőnek, aki odaadó szorgalommal látja el e szolgálatot már több, mint egy éve, 400 pengő tiszteletdíjat szavazott meg a képviselőtestület.

A városi tisztviselők és egyéb alkalmazottak karácsonyi segélyezésével kapcsolatban előterjesztett javaslatot a képviselőtestület egyhangulag elfogadta. Eszerint a városi alkalmazottak fizetésük és családi pótlékuk 200 % át, a nőtlen, özvegy, elvált vagy hajadon alkalmazottak fizetésük 150 % át, az ideiglenes alkalmazásuak, napszámosok és fizetési osztályokba nem sorolt alkalmazottak részére szintén méltányos karácsonyi segélyt szavazott meg, valamint az iparos- és kereskedőtanonciskola tanerői részére is.

Figyelemmel hallgatta végig a képviselőtestület *Herger Zoltán* főszámtanácsosnak a pótköltségvetésre vonatkozó előterjesztéseit. A pótköltségvetés mintegy 550 000 pengő többjövedelem felhasználására tesz javaslatot, amelyet a képviselőtestület egyhangulag elfogadott. Az OTI mohácsi székház és bérház építkezésének céljaira a képviselőtestület telket ajánlott fel. Az újabb szarvasmarhaigénybevétellel kapcsolatban, mely szerint Mohácsnak 179 drb szarvasmarhát kell leadnia. *Dr Muszti István* előadó ismertette azt a javaslatot, amely a Mezőgazdasági bizottsággal egyöntetűen úgy kívánja megoldani az igénybevétel elkerülését, hogy a szükséges állatokat a gazdák ajánlják fel s az eljárás során előállott árkülönbözetet a szántó- és réttulajdonosok fizessék meg olykép, hogy az 5 holdon alúli gazdák holdanként 2 pengőt, a többiek holdanként 6 pengőt fizessenek.

A javaslathoz *Csanády Károly* és *dr Beck Alajos* szólaltak fel. *Csanády Károly* az árkülönbözetből származó terhet a fogyasztóközönségre is kéri kiterjeszteni, *dr Beck Alajos* bár elvileg osztja *Csanády Károly* nézetét ismertette azokat a nehézségeket, amik e kérdés igazságos és gyakorlati megoldása között felmerültek s a mezőgazdasági bizottság csakis a javaslatban foglalt megoldást látta gyakorlatilag keresztülvihetőnek, amely *vitéz Szőnyi Alajos* polgármester nagyvonalú ajánlata alapján nyerhet csak megoldást, amiért a mezőgazdasági bizottság nevében is köszönetét fejezi ki a polgármesternek s kéri a képviselőtestületet, hogy a javaslatot változtatás nélkül fogadja el.

Vitéz Szőnyi Alajos polgármester válaszában köszönetet mondva *dr. Beck Alajos* értékes felszólalásáért, hangsúlyozta, hogy kivételes intézkedésről van szó, s minthogy a jószágállítás békés időkben is a gazdatársadalom kötelessége volt, eltekintve attól, hogy a fogyasztóközönségre való áthárítás gyakorlatilag megoldhatatlan, indokolt, hogy ezen teherhez ne csak a belterjes gazdálkodást üző földmüves, hanem a külterjes gazdálkodást üző földtulajdonos is járuljon hozzá — Ez a javaslat lehetővé teszi, hogy a gazda, kellő felajánlás mellett teljesen megszabadul az igénybevétel súlyos terheitől. A képviselőtestület a javaslatot egyhangulag elfogadta. Elhatározta a képviselőtestület, hogy *Ferry Oszkár* csendőrtábornokról nevezi el a Fecske utcát.

Kisebb jelentőségű személyi ügyek letárgyalása és elfogadása után a közgyűlés véget ért.

Megalakult a mohácsi Dalegyesület.

Hírt adtunk arról, hogy a legutóbbi templomi hangverseny után a hangversenyt adó énekkar elhatározta, hogy Dalegyesületté alakul át. Az alakuló közgyűlést az énekkar november hó 22 én tartotta a város Légoltalmi előadótermében. *Vitéz Szőnyi Alajos* polgármester köszöntve a megjelenteket, ismertette azokat az elgondolásokat és célokat, amelyek a dalárdának az énekkultura fokozottabb fejlesztése érdekében egyesületté való alakulását teszi indokolttá. A megjelentek egyhangulag kijelentették az egyesületté való alakulást s nagy lelkesedéssel fogadták el azt az inditványt, hogy elnökül *Schmidt Károly* rk. egyházközségi világi elnököt kérjék fel. *Schmidt Károly*-ért küldöttség ment, aki megköszönve személye iránt megnyilvánult bizalmat történelmi visszapillantást vetett a mohácsi énekkarok működésére, s e téren különösen *Brand Ede* ny. polg. isk. igazgatónak vannak hervadhatatlan érdemei, miért is javasolja, hogy *Brand Edét* az egyesület kérje fel tiszteletbeli elnöknek, aki bizonyára ismét lelkesedéssel fog a dalkulturát fejleszteni akaró egyesület mellé állni, értékes tapasztalataival, — s értékes kottatárát is rendelkezésre fogja bocsájtani. Az egybegyültek egyhangu lelkesedéssel fogadták az elnöki inditványt, aki a tagokat további lelkes és szorgalmas munkára buzditotta. Az alakuló közgyülés bizottságot küldött ki az alapszabályok megszerkesztésére s elhatározta, hogy az egyesület nevét egy későbbi időpontban fogják megállapitani. Majd megválasztották a tisztikart. Elnök: *Schmidt Károly*. Alelnökök: *Kecskés Lajos* és *Schneider Lajos*, ügyvezető igazgató: *Lieli István*, Titkár: *Pálos József*, jegyző: *Mohos József*, Háznagy: *Faragó Gábor*, Karvezető: *Benedek József*, segédkarvezetők: *Kövessy József* és *Katzenberger Erzsébet*, pénztáros: Városi Mihály, pénztári ellenőr: Lippói Szeverin, helyettes háznagy: Zettl István, zenemütáros: Merényi Mihály, helyettes zenemütáros: Linyák János, ügyész: dr Szabó Károly.

A számvizsgálóbizottság tagjai: Hites Ferenc, Kiss Béla, dr Pap Ferenc.

Az igazgató választmány tagjai, az egyesület tisztviselői, választott tagok: Artner Lujza, Fridrich Oszkárné, Futó Imre, Herger Zoltán, Herger Zoltánné, Kövesi Józsefné, Ladányi Lászlóné, Mester Józsefné, dr Pap Ferencné, Schweissguth Pál, vitéz Szőnyi Alajos, vitéz Szőnyi Alajosné, Thurzó Györgyné.

Póttagok: Dobszai Vilma, Jakab Gyula, Kersity Anna, Vörös Imre.

Az egyesület énekóráit a Légó előadó teremben tartja minden hétfőn és pénteken este 7—8 órakor.

Az uj egyesület működése elé, amelyet a város képviselőtestülete is támogat s pótköltségvetésben 300 P őt állitott be, a legnagyobb várakozással tekintünk s mint értesültünk a jólsikerült templomi hangvesenyt most egy nagyobbszabásu világi hangverseny fogja követni. A siker csak szorgalmas és lelkes munka eredménye lehet s hisszük, hogy a tagok s a bizonyára örömmel jelentkező uj tagok azon lesznek, hogy ez a nagyjövőre hivatott egyesülés sok örömet szerezzen nemcsak a város közönségének, hanem maguknak a tagoknak is.

A „Magyar Erő" mohácsi ünnepe.

A Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség kulturális, szociális, és nemzetvédelmi tevékenysége már régen magára vonta a felszabadult Délvidék immár elmosódott határain tul élő magyarság figyelmét is. Az érdeklődés számos jelét tapasztaltuk már eddig is az egykori csonka Bácska és csonka Baranya testvérmagyarsága részéről.

Ma nemcsak a felszabadult részek, de a velük szorosan összefüggő és mindjobban egybeforró egész Délvidék minden magyarja érzi a társadalmi összefüggés és az ebből folyó közös, egységes, tervszerü és céltudatos kulturális és nemzetvédelmi munka szükségességét.

A D.M.K.Sz. célkitüzéseinek megértését és eddigi tevékenységének elismerését látjuk tehát abban, hogy a mohácsi magyarság e hó 28 án Magyar Erő ünnepséget rendez, melynek műsorán a Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség mohácsi fiókjának megalakulása is szerepel. A D M.K.Sz. központi vezetősége ezen az alakuló közgyülésen több tagból álló küldöttséggel képviselteti magát, hogy ezzel is kifejezze örömét, de testvéri szeretetét és megbecsülését is a mohácsi magyarság iránt.

A november 28 án Mohácson rendezendő Magyar Erő ünnepének napirendje: Délelőtt ünnepi istentisztelet: 10 órakor a rom. kat. és ref. templomokban.

11 óra 30 perckor DMLSz mohácsi fiókjának alakuló közgyülése a Városháza dísztermében.

Délután 4 órakor a magyar ifjúság ünnepe az Iparoskör helyiségében.

Este 7.30 órakor a Magyar Erő ünnepe a nagyközönség részére.

A DMKSz a horgosi Bokréta csoportot hozza Mohácsra, mely 24 tagból áll s már több délvidéki szerepléssel szerzett megérdemelt hirnevet. Az előadás szervezője *dr Hegedüs László* a DMKSz igazgatója, valamint *Faragó Ferenc* a Szövetség baranyai titkára.

A horgosiak vendégszereplésének az érdekességen s az előadott táncok és dalok, népszokások szépségén túl különös jelentőséget ad a hamisitatlan s eredeti magyar népszokások és népi hagyományok bemutatása, megismertetése. A műsort horgosi népdalok, táncok, lakodalmi szokások teszik változatossá. Bekapcsolódik a mohácsi gimnáziumi énekkar is, mely egy mohácsi balladát ad elő *Schneider Lajos* elemi iskolai igazgató, a mohácsi néphagyományok gyüjteséből.

A Katolikus Legényegylet műsoros honvédestje.

A Legényegylet folyó hó 21-én nagysikerű honvédestet rendezett. A műsort *dr Kopcsányi Miklós* egyleti másodelnök szavai vezeték be. Hallgatói szemei elé állította a magyar honvéd ideális alakját és nemzeti életünkben viselt fontos szerepét. Az ő kezében van hazánk biztonsága és jövője. Ezért a polgári lakosságnak minden erőfeszítést meg kell tenni, hogy a hátország áldozatvállalása erőt öntsön minden magyar honvédbe, kötelességeinek teljesítésében.

Utána *Kiló Gábor*, *Molnár Marika* és *Pöppl János* szavalatai következtek. Az ünnepély kiemelkedő számai voltak *Nády Marika* énekszámai és *Gyurkó Mihály* tangóharmónika játéka.

Az ünnepélyt „Az agglegények főzőiskolája" cimü kitünően sikerült vígjáték fejezte be.

Konferálást *Kovácsics Péter* végezte.

Az egylet tradiciójához híven kiváló munkát végzett és élvezetes előadásával magával ragadta hallgató közönségét Az Egylet a műsoros est bevételéből ötven pengőt juttat a Vöröskereszt Egylelnek és negyven pengőt a Szociális Misszió Társulatnak.

Szabadliceum.

Az ujabbkori regény néhány kiválóbb képviselőjéről tartott előadást november 19 én *dr Petrich Béla* tanügyi főtancsos, budapesti gyak. gimn. igazgató

Előadásában tulajdonképen a francia regény néhány modern képviselőjén keresztül vázolta az ujabbkori regényirás irányait, irodalmi értékét. Tudvalévő, hogy a politikai helyzet mindig erősen befolyásolta az irodalmi életet, annak fejlődését. A napoleoni háborúk után a francia társadalomban is bizonyos, ernyedtség lett urrá s ez erősen megláttszott irodalmán is. Érzelmes, alanyi regények jelentek meg. Ennek az iránynak egyik legkiválóbb művelője a francia katolikus regény megalapitója *Chateaubriand* E romantikus irány csucspontját *Victor Hugoval* éri el. A negyvenes években az álmozodásból a francia társadalom hirtelen a jelen felé irányitja érdeklődését. Ennek a kornak s egyben a világirodalomnak is, legkiválóbb regényirója *Honoré de Balzac*, és *Flaubertben* éri el csucspontját. Utána a regény elfajzik a naturalizmus irányában, de Zolában ez az irány is tud maradandó irót felmutatni.

A századforduló kiábrándultságát *Anatole France* és *Pierre Loti* képviseli. De velük szemben feltűnik *Paul Bourget* és *Maurice Barres*, akik a modern katolikus regényírás utját készítik elő. Ennek az iránynak ma már elfeledettnek mondható kiváló művelője *André Lafont*, aki úttörője lett az emlékezés regénynek, melynek legkiválóbb művelője *Marcel Proust*, *Roger Martin du Gard Gide* legkiválóbb tanítványa az erkölcsönkivülíség szempontjából vizsgálja az embert.

Korunk egyik legkiválóbb regényirója *André Gide*. Nietzse filozofiája hat rá hirdeti az intenziv életet, mely szerint veszedelmesen jó és érdemes élni. Moralista jellegü regényeket ir. Az előadó nagy tudással felépített előadását kiváló szemelvényekkel szinezte s tette élményszerüvé.

December 2 án *Dr. Gálos László* pécsi theológiai tanár tart előadást *Wagner Richárdról* a német nagy zenetitánról halálának 60-ik évfordulója alkalmából

—

Rablás elsötétítés alatt.

Wikette János leütötte Csányi István kövezőt s tőle pénzt lopott.

Súlyos következményekkel járó rablás történt Mohácson az Eszéki országúton november hó 18-án éjjel 23 óra 30 perckor. A rendőri jelentés szerint *Wikette János* rovottmultú napszámos mohácsi lakos *Csányi István* kövezőmester mohácsi lakost hazafelé mentében az Eszéki országúton megtámadta, dulakodás közben a földre dobta s tőle 260 pengő készpénzt, levéltárcát és munkafüzetet ellopott.

Wikette a Pécsi féle korcsmában látta, hogy *Csányinál* nagyobb összegü papírpénz van s akkor határozta el, hogy *Csányit* kirabolja. Dulakodás közben *Csányi* felismerte a tettest s másnap reggel jelentette az esetet a rendőrségen. *Wikette* a tett után hazafutott s 12 éves huga előtt elégette a tárcát és könyvecskét, majd ottlakó jóismerősét kérte, hogy reggel 6 órakor keltse fel. Reggel 8 óra tájban *Wikette* felkereste a Pécsi féle vendéglőt, ahol ételt és italt rendelt. Közben azonban *Csányi* is megjelent, hogy a vendéglősnél érdeklődjék *Wikette* felől, amikor azonban utóbbi meglátta *Csányit*, anélkül, hogy a megrendelt ételt elfogyasztotta volna, azonnal elhagyta a vendéglőt s *Hagymási Mihály* barátjával együtt béraütót fogadott s Dunaszekcsőre, majd pedig Baja felé vette utját.

A mohácsi rendőrség értesülve *Wikette* szökéséről, azonnal távbeszélőn értesítette a bajai rendőrséget, ahol a révkapitányság hamarosan el is fogta a tettest. *Wikette Jánost* a pécsi kir. ügyészségre szállították s miután a rablást elsötétítés ideje alatt követte el, valószinüleg statáriális bíróság elé állítják.

Wikette lelkét egyéb bünesselekmény is terheli. Így november 12-én *Kovács József* mohácsi lakosnak egy 35 pengőért vásárolt dublé gyűrűt aranygyűrűként adott el 400 pengőért. November 18 án este 21 óra és reggel 7 óra között valószinüleg szintén *Wikette* lopta el *Hagymási Mihállyal* együtt, *Illés Sándor* felsődunasori kereskedő kapualjából azt a petróleumhordót 36 kg. petróleummal. A hordót a tettesek a DGT hajóállomásra vitték, ahonnan *Gengela Lőrinc* fuvaros szeneskocsiján elszállították *Gyurkó Jánosné* vegyeskereskedőhöz, aki a hordót megvette. *Hagymási Mihály* szökésben van, de ellene a rendőrség rádiókörözést adott ki. Amennyiben utóbbi lopást is ők követték el, e tettük is valószinüleg statáriális bíróság elé kerül.

A bellyei őspark biológiai állomása.

(Folytatás.)

... Alkonyodik, mire beérünk tanyánkra. Az az érzésünk, hogy egészen más világba járunk, ujjászülettünk. A mindennapi életben megszoktuk már az agyonnyesegetett cserjéket, a kibetonozott patakokat. A bellyei ősparkban ilyenekkel szerencsére nem találkozunk. *Albrecht kir. herceg* természetszeretete, érzéke az őstermészet szépségei iránt gondoskodott arról, hogy emberi kéz, e helyen ne avatkozzék bele az őstermészet munkájába.

Kidölt faóriások, hatalmas tetemein a halál őrködik. Hatalmas viharok, orkánok időnkint óriási tölgyeket csavarnak ki gyökerestől, óriási nyárfákkal végeznek pillanatok alatt. Tetemeik ott hevernek évekig, miután a halál végigszántott rajtuk. Nincs senki, aki eltakaritaná őket. A bellyei őspark őrei is jól tudják, hogy ezek a tetemek, korhadó törzsek is az életet szolgálják, bennük hemzsegő apró lényeknek adnak megélhetést! A halál és az élet örökös játékát mutatják be. Ennek a kutatására vállalkozott az a biológus gárda, mely azt a munkát *Albrecht kir. herceg* áldozatkészségéből és jó indulatából a Bellyén felállított biológiai állomáson akarja megvalósitani. A fauna és flórakutatáshoz előre is sok reményt fűzünk. A bellyei szarvasok tanulmányozása azért is fontos, mert itt a gimszarvasnak, úgy látszik, olyan változata él, mely nyilván ehhez a különleges területhez van kötve és kissé lapátszerűen szélesedő agancsával mindenesetre érdekes helyet foglal el a szarvasok csoportjában.

De egyes állatfajok méretei is feltünnek. A bőséges táplálék, az optimális életviszonyok nem egy állatfaj nagyságán is nyomot hagynak. Több rovarfajról, csigáról, kagylóról feljegyezhettük, hogy ebben a rendkívül kedvező élettérben, amely táplálékban annyira duskál, az átlagosnál nagyobbra nő. Azt is megemlítjük, hogy van ennek a faunának néhány magashegyi eleme.

Ezzel eljutottunk a bellyei kutatás egyik fő programmpontjához, a faunakutatáshoz. E részben egészen új lehetőségek tárulnak itt fel és ezeknek során megismerhetjük a Drávatorok kiaknázatlan faunájának a többi terület állatvilágához viszonyitott helyzetét, annak kialakulását, ornithologiai és egyéb érdekességeit. Nem kell különösebben kiemelni, hogy ezzel az Országos Magyar Természettudományi Muzeum kutatói más kutatók bevonásával hézagpótló munkát fognak végezni és azt már meg is kezdték.

Nagy reménnyel tekintek munkatársam Homonnay Nándor működése és irányitása elé, akinek személyében olyan vezető szakembert kapott az állomás, aki vadászati, vad- és halgazdasági ismereteit itt bőségesen kamatoztathatja és a bellyei biológiai állomás által kitűzött állatszociológiai problémák megoldását nagy mértékben elősegítheti. Mint a szabad természet életének alapos ismerője hivatott arra, hogy a tudományos kutatások eredményeit természetvédelmi és gyakorlati szempontból egyaránt hasznosítsa. A további célja a bellyei kutatóállomásnak az élővilág biologiai elemezése, az életközösségnek tanulmányozása, az életet meghatározó feltételek összességének a különböző állatcsoportok kölcsönös biologiai összefüggésének és azoknak a tényezőknek kutatása, amelyek az élet egyensulyát a vizen, a szárazon, a levegőben együttesen megadják. Ezeknek a részben hydrobiologiai kutatásoknak során több kérdés vár megoldásra: miként vesznek részt különböző élőlények az élet egyensulyának megteremtésében, továbbá a növényállatasszociációk, az állat- és növényszövetekben előforduló fajok százalékos eloszlásának kutatása.

De föl merül még sok egyéb feladat is. Feltünik, hogy egyes állatfajok megjelenése más állatfajok előfordulásához van kötve. Az elmélet ezen a ponton kezet nyújt a gyakorlatnak. A bellyei őspark gazdag denevérfaunájából ez fontos jelenség. Amikor sok-sok évvel ezelőtt a Tihanyi Biologiai Kutatóintézet alapkőveit lerakták, az ünnepségen Magyarország miniszterelnöke is megjelent s azt kérdezte: van e gyakorlati jelentősége ilyen irányú intézménynek? Ez jut eszünkbe most, amikor a bellyei természetvédelmi parkban állomást állítunk fel és nyomban meg is adhatjuk rá a választ. Jól tudjuk, hogy az emberi haladás szempontjából gyakorlati kérdések az elmélettel is összefüggnek. — A malária olyan kérdés, amely mellett nem haladhatunk el közömbösen. Az, aki a Kőriserdő és az Izabellaföld hatalmas erdőségeiben barlangol, vagy a Kopácsi tavat szeli csónakjával, tudja, hogy mit jelent a szunyogveszedelem. A bellyei kutatók a maláriakérdést is magukévá teszik. Megmérik a víz hőfokát, elemezni fogják annak kémiai összetételét, hogy megállapítsák, milyen élőlények betelepítésével lehetne védekezni a szunyoglárvák milliárdja ellen, kivizsgálják, hogy a Gambusia nevű hal szaporitásával elhárithatjuk-e a szunyogveszedelmet, arra is majd megfelelnek, hogy a denevérvilágot miképen vonjuk bele a munkába.

A bellyei ősparkban tehát a feladatoknak egész sora vár megoldásra *Albrecht kir. herceg* ennek a munkának végrehajtását Bellyén abban az épületben kívánja biztosítani, melynek hátsó szárnyában régebben a Rétmuzeum állott. A muzeum Pfenningberger féle anyaga azóta elpusztult és 23 éves megszállás alatt nem is került rendezés alá. — A bellyei kutatások ezt a hiányt is pótolni fogják. Hézagpótló faunisztikai kutatásokat kivánnak végezni, hiszen a Duna és Dráva pazarszépségü deltája, a Drávatorok sohasem volt a magyar faunisták rendszeres kutatásterülete. *Albrecht kir. herceg* hozzájárulásával az itt végzett kutatások gyüjtési eredményei, a növény- és állatritkaságok a Természettudományi Muzeum birtokába mennek át, amelynek az *Albrecht kir. herceg* nevét viselő biologiai állomás szerves tartozéka.

A munka — hála a kir. herceg áldozatkészségének — a legnagyobb világégés közepette is megkezdődött.

Pongrácz Sándor.

— **Adomány.** *Özv. Mayer Vilmosné* koszorumegváltás cimén 20 pengőt adományozott a Szociális Missió társulatnak.

— **Doktorráavatás.** *Schweller Antall* november hó 24 én a pécsi m. kir. Erzsébet Tudományegyetem aulájában az államtudományok doktorává avatták.

— **Ezüstlakodalom.** *Czettl István* MPV. főraktárnok és felesége *Veszeli Mária* november hó 18 án meghitt családi körben ülték meg házasságuk 25 ik évfordulóját. A jubiláns házaspárt *Tihanyi János* apát-plébános ünnepi mise keretében áldotta meg, majd szívhez szóló szavakban köszöntötte. *Czettl István* és nejét sokan keresték fel szerencsekivánataikkal.

— **Hadbavonultak hozzátartozói jelentkezzenek a városházán.** Mohács város polgármestere közli, hogy 1944. év karácsonyára, mint az elmult esztendőben szeretetcsomagok küldésével fog a város megemlékezni a hadműveleti területen levő honvéd testvéreinkről. Ezért felhívjuk a hadbavonultak hozzátartozóit, hogy a hadműveleti területen levő s tábori számmal rendelkező, valamint a hadikórházakban lévő hozzátartozóik pontos címét a városháza 27. sz. szobájában legkésőbb december hó 4. napjáig feltétlenül jelentsék be.

— **Halálozás.** *özv. Ujlaki Gézáné sz. Mundy Izabella* életének 70-ik évében Sopronban elhunyt. Halálát mélyen sujtott fia *Dr. vitéz Ujlaky László*, menye, fivére és unokái gyászolják.

— **A Legényegylet ádventi műsoros estjei.** A mohácsi katolikus Legényegylet a más években is szokásos műsoros estjeit az idei ádventben is megtartja. Az előadások időpontjai: november 28 án, december 5 én, 12 én és 19 én. Kezdete: esti fél 6 óra.

— **A városi műszaki tanácsnoki állás betöltése.** *Reményi-Schneller Lajos* m. kir. pénzügyminiszter értesítette Mohács város polgármesterét, hogy a változott viszonyokra, valamint Mohács megyei város szempontjából az átengedéshez füződő különös méltánylást érdemlő közérdekü körülményekre figyelemmel, előbbi állásfoglalását megváltoztatta és a város képviselőtestülete által a műszaki ügyosztály vezetőjéül már régebben megválasztott *Fehér József* m. kir. állami mérnöknek állásának elfoglalását engedélyezte. A pénzügyminiszter ezen lojális elhatározása ugy a város vezezetősége, mint a város társadalmában őszinte örömet keltett s remény van arra, hogy *Fehér József* állását rövidesen elfoglalhatja.

— **Szombat délutáni záróra.** A Baross Szövetség értesíti a vásárló közönséget, hogy további intézkedésig az összes kerekedők minden szombat délutánján 2 órakor kötelesek üzleteiket zárni. — Kivételt csak a fűszer és élelmiszer kereskedők képeznek, akik szombaton este 6 órakor zárják üzleteiket.

— **Gimnáziumi államsegély** A m. kir. pénzügyminiszter közölte Mohács város polgármesterével, hogy a városi gimnázium tanárikarának 50 %-os államsegélyét az 1943—44-ik iskolai évre biztosította. A gimnázium eddig hat tanár fizetésének 50 %-os államsegélyét élvezte s így a pénzügyminiszter ezen ujabb határozata igen jelentős eredmény.

— **Pénztári órák a városházán.** Mohács város polgármestere közli a közönséggel, hogy a városi pénztári órákat az alábbiakban szabályozta. Szombaton délelőt 9—12 óra, egyéb napokon délelőt 9—½ 1 óra. Torlódások elkerülése végett felhívja a polgármester a közönséget, hogy pénztári ügyeiket ne hagyják a déli órákra, mert ez a pénztár működését is megnehezíti.

— **Iparosok figyelmébe!** A mohácsi Ipartestület felhívja tagjait, hogy a jövő hét folyamán a következő anyagutalványokat és jegyeket adja ki: cipésziparosoknak bőranyag, szabóknak cérna, épitőiparosoknak szigetelőlemez, üvegiparosoknak táblaüveg, kertészeknek kertészüveg.

— **Lopások.** *Visy Ferenc* mohácssziget (Porond 3) lakos bezáratlan kamrájából „Tiraler Waffenrad" gyártmányú 73944. sz. kerékpárjat, *Heréb István* mohácsi lakos „Modell Z" gyártmányú 80886. sz. női kerékpárjat a Herner féle vendéglő elől november hó 23-án ismeretlen tettesek ellopták.

— **Elveszett kerékpár.** *Bartos Béla* mohácsi lakos 5713 számú „Ciklon" gyártmányú *vitéz Tóth Sándor* névtáblával ellátott női kerékpárja Sátorhely és mohácsi Schmidt téglagyár közötti útvonalon elveszett.

— **Anyakönyvi bejegyzések** 1943. november 19-től — 26 ig.

Születések: Frets Bálint, Karácsony Ildikó Rozália, Blumenreich Mária Katalin, Dékány János Vilmos, Ackermann István, Fonódi Ilona Mária, Szőnyi Julianna Erzsébet, Koleszár Klára, Schlott János, Bán Tamás.

Házasságkötések: Hetyei Sándor és Magyarosi Julianna, Sipos István és Müller Mária Margit, Miókovics György és Jasics Mária, Ábrahám István és Bohner Katalin.

Halálozások: Haieck Elena 2 hónapos, Schwarcz Samu 80 éves, Martonovics Gyula 22 éves.

— **Államsegély.** A Mohácsi Szinpártoló Egyesület a kultuszminisztertől 1.000 P államsegélyt kapott.

— **Talált tárgyak.** Tornafelszerelést, pénzt és pénztárcát találtak. Igazolt tulajdonosok átvehetik a m. kir. rendőrségen.

— **Betöréses lopás.** *Pozsgai Györgyné sz. Kalkan Maria* mohácsi lakos Felső kandai szállásának ajtaját ismeretlen tettes felfeszítette és a szobából két szalmazsákot, egy dunnát, 2 házilag szőtt lepedőt és 1 sokacszövésű pokrócot ellopott.

— **Olajos magvak beszolgáltatása.** Az olajos magvak közül a tökmag, dohánymag és vadrepcemag beszolgáltatási határidejét 1944 ápr. 15-ben állapitották meg. Az összes egyéb olajosmagvakat a fennálló rendelkezések szerint 1943 évi november hó 30-ig kell valamely vásárlásra jogositott kereskedőnek megvételre felajánlani Az 1943 évben termelt összes olajos magvak beszolgáltatása kötelező. Vetőmagszükségletre csak a rendeletben előirt mennyiség tartható meg.

— **Öngyilkosság.** *Bódis József* dunaszekcsői 65 éves földmüves ismeretlen okból felakasztotta magát és meghalt.

— **Milyen tél várható?** Egy svácji időjárásszakértő véleménye szerint a tél keménysége a napfolttevékenységtől függ. A napfoltok 11 évenként teljesen elünnek és ilyen napfoltszegény évre jövőre, vagy 1945 ben kerülhet sor. A napfoltminimumot megelőző két évben rendszerint nagy a szárazság. Az idei szárazsághoz hasonló Középeurópában már 20 éve nem volt. Az idén valószinüleg normális, vagy annál csak valamivel hidegebb tél várható. A normális hideg Budapesten pl. azt jelenti, hogy decemberben és februárban az átlagos hőmérséklet 0 fok körül jár, a januári pedig átlag minusz két fok. A három téli hónap közül az egyik még enyhe is lehet, ha a másik két hónap hideg, vagy igen hideg. Ez az eset az idén felette valószinü.

1944. évre előjegyzési naptár
kapható:
Fridrich Oszkár
papírkereskedésében, Mohács

SPORT.

Mohácsi LE—Villányi LE 3:2 (0:0)

A Villányban lejátszott leventebajnoki mérkőzésen Eberhardt gyenge biráskodása mellett erős küzdelemben megérdemelt győzelmet aratott a mohácsi csapat. A sáros és nehéz talajon aránylag elég szép játék folyt, amelyen a teljes szivvel küzdő leventéink technikai fölénye érvényesült. A gólokat Mózes 2 és Regős rugta.

—

Utolsó bajnoki mérkőzésüket játszák le vasárnap leventéink a Kopácsi csapattal, amelyen reméljük, hogy biztos győzelmet aratnak.

—

Sporthirek: A Pélmonostori CSE elleni vasárnapi mohácsi bajnoki mérkőzés elmaradt, mert a vendégek nem érkeztek meg ill. az utolsó pillanatban lemondták a játékot. Igy valószinüleg a költségek megtéritése után az MTE 0:0 gólaránnyal fogja megkapni a 2 pontot.

—

Vasárnap csapatunk pihen, Jövő vasárnap december 5 én pedig Pécsett a Pécsi Egyetemi AC al játsza le utolsó bajnoki mérkőzését.

—

Vasárnap fekete vasárnapja volt az alosztály éllovasainak, mert Mecsekszabolcs is, meg Komló is vereséget szenvedett és igy Mohács kilátásai ujra megnövekedtek a jobb helyezést illetőleg.

—

A PTSE ellen kiállitott Németh Józsefet az egyesbiró nem tiltotta el a játéktól, hanem a kiállitással azt megbüntettnek vette.

—

Hímesháza által lemondott leventebajnoki mérkőzés mindkét pontját a mohácsi csapat javára irták.

OMNIA FILMSZINHÁZ
November 26—27—28—29
FEKETE HAJNAL
November 30 és december 1
5 óra 40

Felelősszerkesztő:
DR SZKLADÁNYI LÁSZLÓ
Laptulajdonos és kiadó:
FRIDRICH OSZKÁR

Privát sertésvágást
vállalok:
HENCLER LAJOS
hentes és mészáros
Mohács, Horthy Miklós út 40.

Előírás szerinti 5 kg-os légoltalmi
homokzsákok
kaphatók:
Fridrich Oszkár
könyvkereskedésében Mohács

Piaci árak: a szerdai heti piacon:

Buza	41.25 P
Rozs	38.25 P
Takarmányárpa	37.25 P
Sörárpa	41.25 P
Zab	41.25 P
Csöves tengeri	23.30 P
Morzsolt tengeri	30.50 P
Bab, fehér	81.60 P

A honvédelmi minisztérium által engedélyezett
légoltalmi fénycsökkentő
FEKETE LAMPION
kapható:
FRIDRICH OSZKÁR
könyv- és papírkereskedésében.

Értesítés!
Értesítem a mélyentisztelt közönséget, hogy katonai szolgálatból hazaérkeztem és
privát sertésvágásokat
vállalok. Kérem a n. é. közönség szíves pártfogását Teljes tisztelettel
ERDÉLYI LAJOS
mészáros- és hentesmester
Szentháromság utca 21.

Uri család keres délelőtti órákra
rendes bejárónőt
parket kezeléssel. *Szent János u. 1.*

Hét oktávos, márkás
pianinó
10 000 pengőért eladó.
Megtekinthető délután 2—5 ig.
Cím a kiadóhivatalban.

ELADÓ
nagy hídmérleg,
melynek súlyhatára 4000 kg.
Sohl Jakab
Bácsfapuszta.

Fiatal **URIFODRÁSZ-SEGÉDET** felvesz:
Baracskai fodrász
Mohács.

6 db szép erős DIÓFA- és néhány más gyümölcsfa csemete átadó
Varga gépgyárosnál.

VESZEK és JAVÍTOK használt **szecskavágót, morzsolót, répavágót és darálógépet.**
NIKOLIN gépjavitóműhely
Kazinczy utca 31.

Bejárónőt
keresek a délelőtti órákra.
Cím a kiadóhivatalban.

Egy nagy
Premier kályha
ELADÓ.
Cím a kiadóhivatalban.

BORT
állandóan a legmagasabb napi áron vásárol:
NÉMETH JÓZSEF
borkereskedő
Mohács, Felső-Dunasor 24.
Telefón 44.

Fridrich Oszkár könyvnyomdája, Mohács.